

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>Szerkesztőség: hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő N.-Péterfia utca 348 szám.</p>	<p>Megjelen hetenkint egyszer szombaton egy iven. Előfizetési ár egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt, 200 szóig 2 frt, a másodszeri hirdetésnél 100 szóig 80 kr, harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>Kiadó hivatal: hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden közlemény és küldemény inté- zendő, Fűvészkert-utca 1080. sz</p>
--	--	---

Előfizetési felhívás

a

„DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP“

6-ik évi folyamára.

Az előfizetési díj egész évre 5 frt, fél évre 2 frt 50 kr. Az előfizetési díjjakat Elek Lajos főiskolai tanárhoz, Fűvészkert-utca 1080. sz. a. kérjük küldetni.

A jövő évi folyamában az a d a l é k o k közlését egyházunk újabb történetéből vesszük; egyháztörténelmünknek egy eddig még kevésbé ismert és teljesen föl nem derített lapját igyekszünk a kezünk alatt levő adatokból némileg megvilágítani, hogy t. i. az 1855. évben Bécsbe felhívott bizalmi férfiak mit tettek, miként teljesítették egyházuk iránti köteleességeiket.

Ajánljuk lapunkat a protestáns olvasó közönség becses figyelmébe; a pártfogolás mérvétől függ, hogy lapunk mily terjedelemben ölelheti föl teendőit és működhetik kisebb vagy nagyobb sikerrel.

Bóldog új évet! Isten áldó kegyelme nyugodjék egyházunkon.

Debreczen, 1886. jan. 2.

Tóth Sámuel,
felelős szerkesztő.

Csiky Lajos, Géresi Kálmán,
szerkesztőtársak.

Öröm és aggodalom.

(Vége.)

A magyarországi protestáns egyház eddigi működését, nagyértékűvé tette a hazai művelődés érdekében is, azon nagy szolgálata, hogy a népiskolákon kívül számos közép- és felső tanintézeteket tartott fen egyedül a maga erején és ez által jelentékenyen befolyt a hazai nevelés és közoktatás szent ügyének biztosítására. Igaz, hogy az idők nagy mértékben megváltoztak; a tanügy és iskolák fejlődése oly előhaladásokat tett, hogy az az egyház, mely önfentartása nemes ösztönéből saját életének biztosításából — elválhatlanul egybe lévén forrva nála a vallás és iskola — hozta létre az oly sok tanintézetet: — aligha lesz képes anyagi erővel oly mértékben rendelkezni, hogy kiállják iskolái továbbra is a versenyt a mindinkább fokozódó s emelkedő követelményekkel. Épen ezért nagyon sokan örömmel üdvözölték a középiskolai országos törvény azon intézkedését, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter, segíyezheti s illetőleg gondjai alá veheti bizonyos föltétel mellett az oly középiskolát, melynek fenállását országos műveltségi vagy fontos helyi érdekek kiválóan igénylik és melyet az illető fentartó testület nem bir saját erejéből a törvényes kellékeknek megfelelően fentartani. Ugy gondolkozván, hogy ezen törvény által adott jog felhasználása következtében, a protestáns egyház megszabadul azon erőtufeszítésektől, melyeket iskolái fentartásáért ki kellett fejtenie s igen sokszor elvonnia az erőt az egyházi vallásos érdekek fejlesztésétől. Most már segítségére jö az állam a tanügy terén és így majd többet tehet a közvetlen egyházi szükségekért, melyek eddig igen gyakran háttérben maradtak.

És csakugyan mindkét protestáns egyház intéző hatóságai siettek felhasználni a kedvező, kínálkozó alkalmat, hogy iskoláikat megmentse és biztosítsák az államsegélynek igénybevételével.

Az ev. ref. egyház egyetemes konvente elsőben 1884. nov. hóban átalányban kérte a segílyt a középiskolák részére, évenként 100 ezer frtban és a szükséges beruházásokra szintén egyszermindenkorra 100 ezer frtban. De ez az illető államkormány által megadhatónak nem találhatván, az 1885. juniusi ülésében a konvent kijelentette: hogy miután több középiskolákra nézve a korlátolt anyagi körülmények miatt a mielőbbi segílyezés életkérdéssé vált, nehogy a halogatás és késlekedés következtében azoknak hasznos működése kockára tévessék és még tovább is reménytelenül legyenek a létérti küzdelemben, belenyugszik, hogy az ilyen magukat segíly nélkül fen nem tartható középiskolák külön-külön illető egyházkerületeik és a konvent elbirálása után, az országos törvény által megadott és biztosított segílyt igénybe vehessék.

A mult évi nov. hóban tartott egyetemes konvent csakugyan 14 középiskolát terjesztett fel segílyezés végett a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez; kérvén e tanintézetek részére egyszermindenkori segílyül 361,500 frtot, évenként pedig 59,500 forintot.

Hogyha már középiskoláink államsegélyezése ügyében kifejtett eljárást figyelemmel kísérik: lehetetlen, hogy bizonyos aggodalom is ne merüljön fel lelkünkben, mely gondolkozásra méltán hív fel bennünket. Még a juniusi konvent kijelentette: miután egyházunknak legfőbb és legszentebb érdeke, hogy iskoláit, melyeket önmaga hozott létre s tartott fen annyi időn keresztül, továbbra is a maga saját erejéből tartsa fen és e tekintetben minden áldozatot meghozni multhatlan kötelessége; ennél fogva államsegélyezésre csak oly tanintézeteket ajánljanak az egyházkerületek, melyek semmi esetre sem képesek magukat önerejükben a törvény kivánalmi szerint berendezni s a melyek államsegély nélkül — legalább jelenleg fen nem tarthatók. És épen azért választott egy 11 tagu bizottságot, hogy az egyházkerületek által fölterjesztett vagyonskimutatásokat felülvizsgálja, a helyzeti körülményeket a legnagyobb körültekintéssel mérlegelje s úgy terjessze észrevételeivel a kérvényeket az egyetemes konventhez.

Mégis mi történik már 1885. nov. hóban, az egyházkerületek fölterjesztvén ajánlataikkal az egyes középiskolák segílykérvényeit és azok a konventi bizottság által megvizsgálatván: maga a konvent még tágasabb kaput nyit a segíly igénybevételére s tultéve magát a püspöki és főgondnoki karból állott bizottság megfontolt, a helyzeti körülményeket mérlegelt ajánlati javaslatán: a fentartó testületek kérelmét igen csekély kivétellel mind elfogadandónak jelzi és fölterjeszti a 14 középiskolát segílyezésre.

Igy történt aztán, hogy a konventi bizottság 13 iskolának 240,500 frtot egyszermindenkorra, 46,500 frtot évenként hozott ajánlatba, a konvent az összeget, a mint láttuk, jelentékenyen felemelte.

Távol van ugyan tölem azon könnyenhiyőség, mintha azt gondolnám, hogy a konvent által kérelmezett 361,500 frt, 59,500 frt már legközelebb folyóvátétetnek*) az állam pénztárból, tehát a fölterjesztett 14 iskola a segílyezést oly mértékben, a mint a konvent által ajánltatott, azonnal megnyerné; sok viz lefoly addig a Tiszán és Dunán, míg ezen iskolák a segíly áldásait élvezhetik; tökéletesen osztom a konventi felírásban kifejtett azon felfogást is, melylyel ajánltatik az illető miniszter figyelmébe, hogy mily mérvet alkalmazzon ezen iskolák segílyezésre méltó vóltának megítélésénél:**) mindazáltal szebbnek, a hitfelekezet

*) A következő gymnasiumok ajánltattak a konvent által a segílyezésre:

	Egyszermindenkorra:	Évenként:
I. Dunamelléki egyházkerületből:		
1. Pesti főgymnasium	50,000 frt	— frt
2. Gyönki algymnasium	3500 "	2000 "
3. Halasi főgymnasium	25,000 "	— "
4. Kecskeméti főgymnasium	5000 "	3800 "
5. Kun.-Sz.-Miklósi 6 oszt. gymnasium	6000 "	3200 "
6. Nagykőrösi főgymnasium	8000 "	3500 "
II. Dunántúli egyházkerületből:		
1. Pápai főgymnasium	98,000 "	— "
2. Csurgoi főgymnasium	50,000 "	8000 "
III. Tiszáninneni egyházkerületből:		
1. Miskolczi főgymnasium	50,000 "	7000 "
IV. Erdélyi egyházkerületből:		
1. Nagy-enyedi főgymnasium	30,000 "	— "
2. Székely-udvarhelyi főgymnasium	10,000 "	4000 "
3. Zilahi "	10,000 "	11,000 "
4. Szászvárosi "	16,000 "	10,000 "
5. Sepszi-sz.-györgyi "	— "	7000 "
összesen		361,500 frt 59,500 frt.

**) „Kétségtelen, hogy az itt felterjesztett gymnasiumok között, melyek segílyezésre szorultak, vannak olyanok, melyekre ellehet mondani, hogy azoknak fenállását országos míveltségi érdekek nem követelik, de a létező protestáns gymnasiumok kihatásának, jelentőségének és hogy valójában szükségét töltenek-e be — megítélésénél nem lehet egy körülményt soha figyelmen kívül hagyni. Ugyanis, hogy a protestáns s épen az ev. reformált egyház kebelében oly jelentékeny számmal állottak elő és tartattak fen azok a gymnasiumok, az épen nem esetlegességnek, vagy pusztán a tudományos ismeretek terjesztésére irányult nemes buzgóságnak az eredményeiül tekinthető; legbensőbb vallási érdekek és szükségek teremtették meg és hozták létre e számos tanintézeteket, egészen vallási ügy vólt nálunk az iskolák ügye és ha biztosan fenakarja tartani egyházunk magát jövőre is, annak kell maradnia. Mert bizonyos, hogyha ezen számos gymnasiumok meggyérülnek, számuk lepad, annak az lesz legelsőben is természetes következtése, hogy tanítókat és gyülekezeteink számára lelkipásztorokat aligha fogunk kellő számban találni. Az újabb idők változott viszonyainál fogva, még a külföldi államokban is gyakorta felhangzik a panasz, hogy évről-évre kevesedik a csekély jövedelemmel biztató protestáns tanítói és lelkesi pályára lépők száma; minálunk még hamarabb bekövetkezik e tünemény, ha gymnasiumaink egyrésze megszűnik, a melyek eddig lehetővé tették azt, hogy a szegény protestáns szülők gyermekei tanítói és lelkesi pályára léphettek. S magának az államnak is nagy érde-

tekintélyéhez illőbbnek tartottam volna, ha e segélykérésnél nem találkozunk oly lázas tevékenységgel és sietséggel, és magának a konventnek méltóságához, eddig vallott elveihez is e téren inkább illett volna, ha inkább visszaterelni igyekszik szavának súlyával a segélyért oly tömegesen jelentkezőket és visszaemlékezik azon határozatára, hogy csak oly tanintézetek ajánlhatók államsegélyezésre, melyek sem mi esetre sem képesek magukat a törvény kívánalmái szerint berendezni.

Meglehet, hogy ezen én aggodalmam talán tulzott is, de hogy mégis van valami alapja, az tagadhatatlan. „Ne nyujtsuk ki oly hamar kezünket segélykérésre, bizzunk magunkban, önerünkben és az isteni gondviselésben, a mely annyiszor és oly sokféleképen megdicsőítette a maga hatalmát és erejét egyházi életünkben!”

Adja a gondviselés, hogy ez aggodalmat is hiábavalónak igazolja majd egyháztörténelmi fejlődésünk! Boldog új évet.

Tiszántuli.

Lelkésztanítóságok érdekében.

Mintegy kilencz évvel ezelőtt az „Evang. Prot. Lap”-ban „Az egyházak csoportosítása” kérdését fejtegette erőltlen tollam s ennek folytán azon nézetemnek adtam volt nyílt kifejezést, hogy az egyházak csoportosításának fontos kérdését oly módon látnám leginkább megoldhatónak, ha a kisebb egyházak kebelében a lelkeszi és tanítói állomások egyesítettének. Igaz, hogy akkor én segédlelkész tanítói állomások szervezését hoztam javaslatba, de azóta magam is módosítási változás alá engedém akkori nézetemet s lényegben azon meggyőződésre jutottam s azon nézetet tettem magamévá, melyet Szél György avas-ujvárosi lelkesztárs ur a „Debreczeni Protestáns Lap” mult évi 47-ik számában közlött -- felolvasási — czikke magában foglal.

Megvallom örömmre szolgált — bizonyára rég feledés mély tengerébe merült, de általam emlékezetben tartott — indítványomat — új köntösben bár s más egyén által — síri álmából felköltve látnom, mert kilencz év alatt szerzett tapasztalatom még inkább megérlelé nálam azon meggyőződést, hogy a kisebb egyházainkban ugyszólván éhhalállal küzdő lelkesztársak s tanítók sorsa, mint nyílt seb anyaszentegyházunk testén, minélelőbb, lehető gyorsasággal orvoslást igényel.

Igaz, hogy derült azóta egy halvány fénysugár, mely a jobb lét révpartját távol ködében lelkiszemeink elé tárja.

kében áll pedig, hogy ezen pályára minél alkalmasabb egyéneket nyerhessen meg és hogy fogyatkozás e téren se merüljön fel, mert az nagyobb veszedelemnek lehet forrása a jövőre nézve, mint azon költség előteremtése és viselése, melyek által ezen gymnasiumok az állam és felekezet együttes erejénél fogva fentarthatók és működésök jövőre is biztosítható leend.

Kérjük tehát Nagyméltóságú Miniszter urat e szempontot is magas figyelmére méltatni. (Konv. felirata 1885. nov. 25.)

A zsinat megalkotó a domestikát. Ámde, habár az ige testté lön, oly gyenge, erőtlen még e csecsemő s életerőssé növekedésének, izmosodásának oly sokféle s majdnem áthághatlannak látszó akadályok állják útját, hogy a szent, magasztos célhoz jutás idejének elérkezte közel jövőben egyáltalában nem várható, remélhető, hacsak délibábbbá tenni nem akarjuk reményünket.

Látjuk az ígért földének távol ködében kéklő körvonalaikat, ámde, hogy oda juthassunk, aligha adatik minékünk. Sorsunk hasonló leend Mózeséhez: újabb kor Josuéi vezérelhetendik az Urnak népét az új Kanaánba. De, mert nekünk nem hull manna, hogy azzal eléghetnők meg a mindennapi kenyérért imádkozó, de gyakran éhező szolgatársainkat, az alig 100—200 frtot érő évi nyomordijjon tengődő lelkészeket s tanítókat: a távol jövő remény várainak építésével nem érhetjük be, a jelen nyomorának jajját, a fájdalmas nyögés kinos panaszát nem némithatja el a jobb jövő távoli reményének öröm moraja.

Mi protestánsok nem csak „egyetemes papság, szent nép vagyunk”, hanem nagyobbára papság és nép, szegények is vagyunk; sőt tisztelet a kivételeknek — hol megvolna is az élet fentartó olaj, az anyagi tehetség: igea sokszor az egyház oltára — buzgóság hiány miatt — csak pislogó mécses van ellátva.

A hajdan korban őseink egyik kezökkel rakták a templom falára a téglát, másik kezökkel védték magukat az üldözők támadásai ellen: mi mindkét kezünket használhatnók az egyház dicső alkotványának anyagi és szellemi emelésére, ah de mily sokszor lankadtak a karok, hiányzik a benső buzgóság heve!

Hajdan gályák kinjait, martyr halált, rabbilincset szenvedtek, hordtak hitelődeink: és ma az önzés bilincset rakja magára sokszor az emberiség.

Protestánsok vagyunk, mert örökségül vettük e drága, szent nevet, de a protestálás szelleme többnyire akkor nyer kifejezést, ha anyagi áldozatot hozni hív föl egyházunk érdeke, szüksége.

Nem légből kapott állítások ezek, hanem legfennebb szóvirágba burkolt torz alakjai a jelen szomorú tényeinek, a buzgóság, áldozatkészség hamvadó tűzének.

Nagyon helyesen jegyzé meg azért Szél György lelkesztárs ur, hogy: „nincs mit az áldozatkészségre hivatkozni, mert az fenéig kiüritve van.”

Miként ragadtassanak ki tehát a nyomor sötét éjjeléből a tengéltre kárhoztatott, felette csekély jövedelmű lelkészek s tanítók?

Két szegénységből töröltessék egyik! Lelkeszi és tanítói köteleességteljesítés s az érte járó díjazás egyesítették ott, hol lehet s a körülmények sürgetik!

Ez lenne — szerintem — az ujkor mannája, mely éhező lelkésztársainkat s tanítókat némileg bár megvigasztalhatná a nyomoruságok pusztájában!

Hogy pedig ne csak vállalkozzanak, de egyszersmind meg is feleljenek a kettős nehéz és fontos feladatnak a lelkesztanítók: kellő méltánylásban, pályázatnál előnyben részesítendőek lennének — szerintem — kik hiven teljesíték köteleességeiket e téren.

Tapasztalatból tudom ugyan, hogy igen sok üdvös indítvány csak papíron marad s lesz „kiáltó szó a pusztában.”

Vajha ne várna ily sors a lelkésztanítószágok felállítását czélzó indítványra!

Könnyező szemek, sápadt arcok, bánatok, sohajok esdnek meghallgattatásért!!!

Dombi Lajos.

Ne ejtsük el azt a figyelmet érdemlő „Egy eszmé“-t!

„Csakugyan mozog a föld.“ És mozgása észrevehető. Nemes irányzatú idealistáinknak többnyire magas régiókban szárnyaló és csak egy későbbi, jobb kor méhében megfogható eszméi között van mégis olyan, a minek megtestesítése végett nem kell várakozni évtizedek hosszú sorára, sőt nem kell várakozni a jelen nemzedék kihálására sem.

Ily eszmének tartom én Csiky Lajos urnak a kathedra cserére és keresztyéni tárgyáról való népszerű felolvasások tartására vonatkozó ikertestvér eszméjét. Ne ejtsük azt el! Valósítsuk meg! Hiszen, hogy az életre és épen a mai korba is való, mutatja már maga, az a körülmény, hogy míg nem csekély számu, szép és magasztos eszmék megpendítésének jutalma nem érdemlett agyonhallgatás vala: ez mozgást idézett elő, hullámokat vert fel, már eddigelé is többeknek nyomós hozzászólását eredményezé. Ne ejtsük el! Valósítsuk meg! Megvalósításának üdvös hatása kétségtelenül nagy lenne. Én legalább ezt tartanám egyik hatalmas lökö erőnek a szunnyadó egyháziasság és az aluvó lelkek fölébresztésére; ezt tartanám az első sikeres ekevetetésnek a belmissiónak nálunk még töretlen nagy mezején.

Tény az, hogy az ujdonság nagy vonzó erőt gyakorol. „Varietas delectat.“ Ki előtt volna ismeretlen, hogy egy-egy idegen szónok, avagy csak az ünnepi követek föllépése is, rendesen megtölti az ürességtől egyébként kongó-bongó templomokat? Nem az ennek oka, hogy az idegen szónokok minden esetben erősb fegyverekkel övedezve lépnének fel, külön beszédeket tartanak, mint a helybeliek. Fő oka ennek az emberi természetben rejlik, melyet a megszokottság érintetlenül hagy, míg az ujság, a ritkaság ingerel.

Ha tehát nem akarunk pusztán kenyérért szolgáló béresek lenni Istennek földi országában; ha igazán szívünkön hordozzuk hallgatónk lelki javát, vallásos-erkölcsi nemesezését; ha vissza akarjuk őket terelni Sionnak elhagyatott falai közé; ha a szerteszét és oly kirívólag divó vásár- és ünnepnap megrontásokat beszüntetni, vagy legalább kevesbítettetni, ellenben a templomlátogatást megkedveltetni öszintén kívánjuk, hogy aztán egy egyházas érzületű nép között a belmissió terén sikerrel alkothassunk, gyarapithassunk: ezekre nézve tegyünk kísérletet mindenekelőtt az olykor olykor leendő kathedra cserével! nem félve a mumustól, melylyel ijesztgetnek, hogy e miatt vagy a helybeli lelkész, vagy a vendégszónok lakolhatna meg a népnek irgalmat nem ismerő ítélőszéke előtt.

Mert ha jobb szónok a vendég mint a helybeli lelkész, e miatt ez utóbbi még semmit sem veszítene hallgatói előtti tekintélyéből, ha máskülönb alapos készütsége, ügybuzgalma, emberies, megnyerő bánásmódja s feddhetetlen papi jelleme folytán azok bizodalmasában s tiszteletében már megerősödött. Ha e tulajdonok nincsenek meg benne, úgy nincs miért féltetnie tekintélyét, mert a mivel nem birunk, azt nem veszithetjük el.

Ha pedig netalán gyöngébb szónok lenne a vendég mint a helybeli lelkész: ez tagadhatatlan, hogy egyéb jelességei mellett emelné ez utóbbi értékét; de azért amaz előbbinek sem igen lehetne felettébb tartania a nép nyelvétől, mennyiben mindenkor lenne két, nem kicsinylendő támogatója. Egyik: az ujdonság, e varázserő; másik: az élesre kifent szellemi fegyverekkel vétezés, melylyel minden kétséget kizárólag meg fogna jelenni az idegen gyülekezetben.

De nemcsak hogy nem veszítene tekintélyéből egyik sem, sőt nagy valószínűséggel mindenik nyerne, mert utóvégre is belátnák az egyházközségeknek — legalább — értelmesebbjei, hogy az ő papjaik nem hiu dicsvágyból, nem léha önmutogatásból cselekesznek ekként, hanem egyedül azért, hogy mint: „együtt munkálkodó szolgák igazságnak beszéde, Istennek ereje, az igazságnak balfelől és jobbfelől való fegyvereivel elvégezzék a dolgot, mely reájok bízott, és hogy legeltessék az Istennek seregét, mely az ő gondviselésök alatt vagyon.“

Ne ejtsük hát el azt a nagy figyelmet érdemlő „Egy eszmé“-t!!

Kiss Lajos.

Könnyű gondolatok nehéz dolgok felett.

„A világtörténelem tulajdonképi, egyetlen és legmélyebb thémája, melynek minden más alája vagyon rendelve: a hitetlenség és hit harcza egymással“, mondja igen helyesen s találóan Göthe. S igazán, ha korunk nagy küzdelmét, történelmi alakulását nézzük, azt látjuk most is, a mit látott a világ 18 századdal ezelőtt. Ma is szemben állanak egymással a világosság és sötétség, az igazság és hazugság, hit és hitetlenség, remény és kétségbeesés. És a hit és hitetlenség harcában hányszor jószolták már a keresztyénség halálát? szinte készültek a nagy halott hullájának eltemetéséhez; e véstteljes jóslat ellenére azonban a keresztyénség köztünk van most is óriási erejével, áldásos hatalmával; tüzel, buzdít, lelkesít bennünket; a népek, nemzetek pedig, a melyeknek bölcsőjénél állott, letűntek az élet szinpadáról: ez áll rendületlenül, elavulhatatlanul. Azonban a küzdelem tovább foly hit és hitetlenség között s talán hevesebben soha nem folyt, mint ma. Ki ne hallaná a hitetlenek harczimoráját: „a keresztyénség lejárt a magát, a hit babonaság, műveletlen népeknek való, ellenkezik a népek civilisatiójával, az élet exigentiáival, a természet legitim vágyaival“ s az ily nagy hangú vádakkal szemben a keresztyénség a maga nagyszerű alkotásaira, humanitárius intézményeire mutatva halad a maga isteni utján előre, halad áldást hintve és osztva mindenfelé a népekre, nem alkudozik a kor keresztyénellenes irányával, hirdeti ezt az elavultnak deklarált tant: az erényt jutalom, a bünt büntetés követi; mindegy ha ráfogják is, hogy a természet legitim vágyaival ellenkezik. Igen, nem is fogja legyezgetni a bünt soha, nem adja beleegyezését a kor romlottságához, mert tudja azt, hogy minden korszak, melyben a tiszta hit és erkölcs uralkodik, ragyogó, szívemelő, termékeny a jelen és utóvilágra. Ellenben minden korszak, midőn a hitetlenség egy kis gyöngye győzelmet nyer, habár pillanatig tán tündöklök is látszólag, eltűnik az utóvilág előtt, mert a meddőség ismeretével senkisémet foglalokzik szívesen. Ha a hitetlen tömegnek, — kiknek nem kell az igaz

tudomány — mint Pál apostol mondja — hanem „az ő kívánságuk szerint maguknak gyűjtenek tanítókat, mivelhogy az ő füleik viszketnek és az igazságtól az ő füleiket elfordítják, fordulnak pedig hiábavaló beszédeknek hallgatásokra“, 2 Tim. 4, 3—4, megvannak a magok mesterei, koriphaeusai; a hit nemes harczát vívók is tudnak felmutatni bajnokokat, a kik értik s követik a híthű Pál ama tanácsát: „vigyázz mindenkben: az evangyelistának munkáját cselekedjed, a te szolgálatodat bizonyosképen megbizonyítsad“; de megdöbben bennem a lélek, midőn eme parancsra gondolkolok: „az evangyelistának munkáját cselekedjed“ s kérdezem magamtól: vajjon igazán teljesítjük-e mi az evangylista munkáját? harcoljuk-e a harczot úgy, mint az előző időknek nagy bajnoki harczolták? igyekezzünk-e a mi szolgálatunkat bizonyosképen megbizonyítani? Elpirulva kell felelnem, hogy nem! Népünk fent és lent vallástalan; palotákban, kunyhókban közöny, atheismus; templomaink üresek, heteken keresztül bezárvák; üres a lélek is, „a szív imádságtalan, olyan, mint egy kiszáradott fügefa.“ Már-már azon a ponton vagyunk, hogy az ellenség legyőz bennünket s mintegy halani véljük a hitetlenség harci diadalát a hit felett.

Elfogultság volna tőlem azt állítani, hogy mi semmit nem csinálunk, csinálunk igenis; de valljuk meg igazán, hogy nem az evangyelistának, hanem a világnak munkáját véghezvük. Mi az, a mit teszünk? Irunk népmozgalmi táblázatot, iskolai törzskönyvet a tanfelügyelőnek; megmérjük az iskola szélét, hosszát; anyakönyvelünk a szolgabírói hivatalnak; kiadunk hivatalból annyi keresztlevelet, általában anyakönyvi kivonatot, családi értesítőt, a mennyi kell. Ezért aztán hálából azt mondják ezek a jó urak, modern paedagógok, minék a vallást a gyermekeknek tanítani, hiszen nem értik azok azt; azt kell tanítani nekik, a mit látnak, a mit megtudnak fogni, mérni, szóval: az anyagot. Mily örökszerűen mondja ezzel szemben Jeán Paul: „az ártatlanság szent korában, mely sohasem felejt, kell a legszentebbet a szívbe ültetni; mert nem a délelőtti, vagy a délutáni időjárás, hanem a hajnal derűje vagy boruja határozza a napértéke felett.“ A ferde, félszög nevelés az oka, hogy a kor lelke egészen belemerül a földi, az ideiglenes élet folyamába és végkép elfeledi, hogy még egy más világ, egy fensőbb élet is van, mint az, a melyet kezével tapint és szemével lát. Mikép sovároghatna az így nevelt egyén a nemes, az eszményi után, mikor eszébe sem jut az? „Érzéke be van zárulva, szíve meg van halva.“ Távol legyen tőlem, mintha a tudományt és annak vívmányát: az ipart, kereskedést, gazdaságot kicsinyleném, megvetném, vagy mintha én szolgálatomat az államtól megtagadnám; ámde a hol kizárólag az anyagi érdekek jutnak uralomra és az összes gondoskodás és életirány azoknak van szentelve, ott soha még csak néhány órára sem száll a lélekbe ama fenséges nyugalom és csend, melyben ő meghallhatná az igazság szavát és legfinomabb természetének sugalmát. És ha mégis olykor a szomorú órák, a keserű tapasztalatok után a lélek magába száll s a tulvilág bizonyos sejtelve zengi át, — ezen megilletődés gyenge, mulékony s nem képes a hosszú szokás által folyékonyvá lett eszemenet irányát megváltoztatni. Így maradnak azután szám-talanok örökké ezen boldogtalan ide-oda tántorgásban a hit és hitetlenség közt; olyanok, mint Dante poklának kárhózzottjai, a kiket az ég be nem fogad, a pokol meg visszataszít.

„Sohasem volt nagyobb szükség a vallásos nevelésre, mint napjainkban, mert minél inkább fejlődik az ember, annál inkább hívővé kell lennie“ — mondja Hugó Viktor — a kit pedig atheistának kiáltanak ellenei. Kiknek kell eme szavak nagy horderejét inkább felfogni, mint a lelkészeknek? nem szabad itt másra utalni, hanem a dolog élére kell állanunk. Mindenkinek, de különösen a papoknak kell oda munkálkodniok, hogy minden főt az ég felé emeljének, hogy ne csak papok legyenek a papok; hanem lelkészek, pásztorok is egyszermind. Ujjá kell szülni az egyedet, a családi életet, a társadalmat a krisztusi szeretet és vallásos nevelés által; hiszen vallás nélkül állat az ember s hogy állattá ne legyen, vallásosnak kell lennie. Hogy e nemes és magasztos czélt megvalósíthassuk, le kell szállanunk a kathedrából, ha a hivek — majd hitetlenekre siklott a szám — nem keresnek fel minket, keressük fel mi azokat. Tegyük az eke szarvára kezünket, gondoskodjunk a reánk bizottak lelkéről a bölcsőtől a koporsóig, az élet kezdetétől annak végéig; ne zárjuk a világosságot véka alá, hanem világosítsunk azzal másoknak is, legyünk a szó valódi nemes értelmében „hegyen épült város“, „a világ világosságai.“

Szabó József,

ev. ref. segédlelkész.

(Vége köv.)

Konventi képviselők választásának kérdéséhez.

Megindult tehát a napi kérdések kétségen kívül egyik legfontosabbika, a konventi képviselők választása feletti vita-folyam.

Szabad legyen nekem is, habár csak úgy nagyjából „per tangentem“, minden polemizálás nélkül hozzá szólani e kérdéshez.

Én a központtól messze távolban, elszigetelt falun lakván, nem tekinthetem soha és nem tekinthetek a titokzatos kulisszák mögé; annál fogva nem tudhatom, hogy a kérdéses tárgyban „egy végzetes szerkesztési hibával állunk szemben.“ (L. ur szavai e becses lapok múlt évi 46. számában) Olvasgatom a törvényt és értelmezem úgy, ahogy az magából a törvénykönyvből, falusi korlátolt eszemmel értelmezhető és pártállás s elvokonságra tekintet nélkül végeredményképen azon nagy igazságra jutok, hogy: „a mi emberi, az nem tökéletes.“

A legközelebbi zsinati atyák — tagadhatatlanul — szemem szedett, válogatott, kimagasló férfiai valának evangéliom szerint reformált magyarországi keresztyén egyházunknak. Nagyon sok jót, messze jövőbe kiható sok üdvöst létesítettek. De, hogy minden tekintetben tökéletes művet alkottak volna: mint emberek — azt hiszem — maguk sem követelik ezt maguknak. Még gyakran előforduló dolgoknál is oly homályos — s mondhatni — egymást kizáró a szerkesztet, hogy ott a magamforma közönséges embereknek eligazodniok teljes lehetetlen.

Csak rámutatok itt röviden két-két hasontárgy, de egymással bajosan összeegyeztethető törvénczikkre. Tessék elolvasni figyelemmel bárkinek is a 18-ik §. harmadik kibekezdését s utána azonnal a 140-ik §-t; valamint tessék elolvasni a 142-ik §. f) pontját s aztán a 231-ik §. azon tételét, mely a presbyterium által az egyházi tartozások besze-

dése végett kitűzendő egy vagy több határnapról szól. Valjon összetudja-e egy könnyen egyeztetni az illető párhuzamos helyeket? . . . Én ugyan, ha az egyházi törvény idézett §-ait olvasgatásom közben azt kérdezném tőlem egy időnkbeli Filep: „Valjon érted-e, a mit olvassz?” egy percig sem haboznám és nem is szégyenelném ekként kiáltani fel Kanda kes komornyikjával: „Mimódon érthetném, hanem ha valaki megmagyarázná nekem?” . . .

Ily homályos — s mondhatni — egymást kizáróknak tartom én az egyházi törvénynek a konventi képviselők választására nézve alkotott 53. §. f) pontjának és az 56-ik §-nak is a szövegét. Az előbbi az egyházkerületi közgyűlésnek csak intézkedési jogát hangoztatja a konventi tagok választására nézve; az utóbbi már az egyházkerület által választatja a konventi tagokat. Mert abban Tisza István urnak csakugyan igaza van, hogy jelen törvénykönyvünkben, „hol valamely jog vagy kötelesség ruháztatik az egyházkerületre, az egyházkerület szó alatt egyházkerületi közgyűlés értendő”; valamint igaza van ebben is, hogy: „az egyházkerületi tanácsbírák — zsinati tagok — püspököt és főgondnokot illetőleg azt mondják az idevágó §-ok, hogy azok az egyházközségek presbyteriumainak szavazatai által választatnak”, míg ellenben a konventi tagokról az sehol sem mondatik.

De ha már csakugyan homályosak a hivatolt 53. és 56. §-ok illető pontjai és pedig annyira, hogy a „pro et contra” állítások mindenike bizonyító érvet talál magában, a törvényben: lássuk mégis, hogy melyik állítás a helybe-hagyhatóbb úgy a törvény, mint egyházalkotmányunk szellemében is.

Szerintem az adja itt kezünkbe a kivezérő fonalat, hogy az 56-ik §-ban az egyházkerület alatt mit kell értenünk? a több egyházközségek — illetve — több egyházme-gyék egyesüléséből előállott területi egyházkerületet-e? avagy ennek közigazgatási hatóságát, az egyházkerületi közgyűlést? Én azt mondom, hogy az előbbit. Mert habár, mint fentebb is érintettem, igaza van Tisza István urnak abban, hogy egyházkerület alatt ott, hol jog- vagy kötelességről van szó, egyházkerületi közgyűlés értendő; de már abban az állításban téved, hogy: „mindenütt.” Mert például az 56-ik §-ban egyházkerület alatt területi egyházkerületet kell értenünk, mely a konventi tagok választását az erre egyedül jogosult egyházközségek presbyteriumai által kívánja végrehajtani.

Kétségbevonhatatlanul igazolja ezt az egyházkerületi közgyűlés jog- és hatáskörét részletesen elsoroló 53-ik §., a holott is f) pont alatt mig világosan és élesen megkülönböztetve az mondatik, hogy az egyházkerületi közgyűlés „levéltárnokot, pénztárnokot, ügyvédet, számvevőt s minden más egyházkerületi hivatalnokot választ”; addig „a püspök, főgondnok, konventi tagok, egyházkerületi tanácsbírák és jegyzők választására nézve (csak!!) intézkedik.”

Igy magyarázta a törvényezikket eddigelé már 3 egyházkerületi közgyűlés, melyek a konventi tagoknak jövőre az egyházközségek presbyteriumai által történendő választását mondák ki határozatilag. Igaz, hogy illetékes magyarázó csak maga, a törvényalkotó zsinat lehetne, a 3 egyházkerület pedig nem maga, a zsinat: de úgy tudom én, hogy ez egyházkerületi gyűléseknek szavazattal bíró tagjai között sokan vannak olyanok, kik zsinati atyák is voltak és

rólok föl nem tételezhető az a képtelenség, hogy a mint érdemeyeznek valamit mint egyházkerületi közgyűlési tagok, ugyanarról másképp véleményeznének mint zsinati tagok. E szerint, habár kicsiben és töredékesen is: „Roma locuta est.” A zsinat megszólalt.

(Vége köv.)

Egyháztörténelmi töredék.

A Bécsbe fölhívott és megjelent bizalmi férfiak tanácskozásai 1855. máj. 17. — jun. 20-ig.

II.

Tudjuk, hogy mily különböző találgatásokra adott alkalmat, midőn 1856. évben aug. 21-én 1137. sz. a. megjelent a „Törvényterv a két evang. hitfelekezete egyházi ügyeinek képviselétét és igazgatását, Magyarország, a Szerb vajdaság és temesi bán-ságban illetőleg” és megküldetett az a superintendenciához, hogy valyon mi részök van ebben a Bécsbe felhívott és meghallgatott bizalmi férfiaknak? És bizonyára nagyon sokan voltak, kik épen Szoboszlait vádolták első helyen hűtlenséggel egyháza iránt, melyet talán féltékenységből, nagyra-vágyásból követett volna el hitfelekezete irányában. Nagyon itt az ideje, hogy 30 év múlva — a midőn már azok a bizalmi férfiak mind elszállottak közülünk és lelkeik Isten ítélő széke előtt állanak: a kezünkben levő források alapján igyekezzünk a gyanuskodással felhagyva, bizonyosságot és megnyugtatót szerezni a felől, hogy miként teljesítették kötelességüket azon fagyasztó és dermesztő korszakban?

Ezen bécsi tanácskozásokról Szoboszlai Pap István superintendens rendszeres naplót vezetett, a melybe a tanácskozásoknak egész menete, a bizalmi férfiaknak egyes nyilatkozatai be vannak vezetve. És miután ő maga 1855. aug. 7-én tartott és már közölt beszédében határozottan kifejezte, hogy számolni kíván vagy élő szóval, vagy pedig írásai szóljanak halála után: úgy véljük, nem követünk el indiscretiót, ha átlapozzuk naplóját és jegyzeteit, tartozunk ezzel az ő nagy szellemének, nevének és érdemeinek.*)

*) Bécsi utját, a mint magán naplójában leírja, 1855. máj. 8-án kezdte meg, Szücs István a debreczeni főiskolának akkori jeles és nagyérdemű jogtanárának társaságában, velök utazott még Fuchshuber Regimentspater is Szolnokig, a ki a megelőző napokban épen ő nála volt szállva Debreczenben. „Estve Csegére érve és ott hálván, másnap 9-én gőzhajón Szolnokig mentünk, írja naplójában. Ott háltunk. Május 10-én gőzkocsin Pestre, hova Czegléd-től fogva Báthory Gábor superintendens is felkísért. Két napot Pesten töltöttünk, Mikulás, Szilágyi Ferencz, esp. Török Pál urakkal beszélgetvén, sok látogatásokat tevén és fogadván. Május 13-án Bécsbe feljutottunk. Május 14. Legelsőben is cultus miniszteri Sectionsrath Zimmerman József urnál tisztelkedtem.”

„Igen szíves elfogadás után kezdette mondani, mi lesz teendőnk. Biztató volt rám nézve előadása. a mennyiben úgy nyilatkozott, hogy a vallás szabadsága épségben maradván, most csak magát kívánja miniszter ur informáltatni a kezünkbe adandó kérdések iránt; aztán le fog küldetni az operátum a superintendenciának, hogy azután zsinatban vétessék fel.”

„Tomasek Miniszterialrath ő méltóságánál Szücs ur társaságában tisztelkedvén, nagy megelégedését jelentette jogakadémiánkkal, továbbra is igérvén pártfogását.”

„Kleemann Miniszterialrath urnál gymnasiumi ügyekbeni referensnél voltam, kérdezte: hogy vagyunk a német nyelvvel?

A bizalmi férfiak, kik Bécsbe fölhivattak és ott 1855. máj. 17-én megjelentek, a következők voltak: Toperczer superintendensi administrator Lőcséről; esperes Osztrólczy Nőgrádból; Kuzmány bécsi theologiai tanár; Pálffy József soproni lelkész és gymnásiumi professor; Kanya Pál pesti professor, ágostai hitvallásuak. — Szoboszlai Pap István tiszántuli superintendens; Ferenczi esperes Kassáról, kit Apostol Pál superintendens a miniszter engedelmével küldött maga helyett; esperes Török Pál; Szeremley Gábor bécsi theol. professor, helv. hitvallásuak.

Ezen megnevezett bizalmi férfiak május 17-én Gróf Thun Leo miniszter előtt megjelenvén, hozzájuk a miniszter a következő tartalmu beszédet intézte a Szoboszlai följegyzése szerint: „Igen kedvesen veszi, hogy felhívását teljesítettük. Ő felsége legfensőbb rendelete folytán egy törvényjavaslat lesz az evangélicusok elé terjesztendő, hogy arra nyilatkozzanak. Ennek egy-egy példánya fog velünk közöltetni. Ezt illetőleg kívánja nézeteinket megtudni informáltatása végett. Zimmermann urat bizta meg, hogy értekezletünket vezesse; midőn az végbe menend, ismét meg fog jelenni közöttünk. Két kívánságát nyilvánítja: egyik az, hogy tartózkodatlan szabadsággal és nyíltsággal mondjuk ki nézeteinket, értelmünket; tekintettel lévén hitrokonaink nézeteire s kívánságaira is, de úgy, hogy ezek által saját értelmünket korlátoztatni ne engedjük. Szabadon szóljunk tehát úgy a tárgyakat, mint a stylust illetőleg, ha erre okot látandunk. Másik az, hogy az egész tárgyalás titokban maradjon. Discretiónkat hívja fel e-résben, erre épít és elvárja. Viszontag biztosít, hogy mindenkinek nyilatkozatai titokban fognak maradni. Szólhat vele akármelyikünk külön is, vagy iratot is nyujthat hozzá és ez publicummá nem lesz. — Ő Felsége azt akarja, hogy rendeztetésünk fontos ügye véget érjen, miután az 1790—1. óta végére nem juthatott. A tör-

eladtam, hogy nem lehet legalább még most ez aetasban a rendeletet teljesíteni. (1855. jan. hóban rendeltetett el, hogy a gymnásiumokban a tanyelv, német legyen.) Utban van arra feliratunk; idő kell. Ezt maga is látja, mondá, sem magyar, sem német litteratura nem volt cultiválva. Mindkettőnek emelkedni kell. Emlegettem a nemzetiség érdekének szempontját is; ez nem jól hatott reá. „Mit Menschen die noch jetzt, von der Nationalität sprechen, ist nicht zu reden.“ Utóbb szelidebben beszélt.

„Kovács István ő méltóságánál voltam többször, ők is sokszor voltak nálam.“

„Május 16. Belügyminiszter urnál udvaroltam, nagy fontosságu a feladat — mondá — a melyért felhivattam, legyünk meggyőződve s meg is fogjuk látni, hogy ő felsége a legjobb akarrattal rendelkezik; tudakozódott hogylétünkről s az árvizekről stb. Előhozta az orphanotrophium ügyét s esedeztem pártfogásáért Nem tud még róla semmit, elmondtam röviden eredetét s történetét. Igérte, hogy nem fog róla elfeledkezni és teendi a mit tehet. Kijelentette, hogy reményli s elvárja, hogy még meglászon magánál.“

„Voltam Szögyényi László, Gróf Zichy Ferencz, Báró Geringer uraknál; mindenütt ügyünkről és mostani teendőnkéről beszélgettünk. Az utóbbi kérdezte collegiumunk jövővelmi adójának ügyét. Igen nem kedvező adat fordult elő e részben; Grátzban egy szegény ápoló intézetnek nem engedték el az ily adót; felkért, hogy az urbériség megszüntetése következtében egyházaink s iskoláink részerei kárpótlásról adjak világos és kimerítő tudósítást, még kíván többször magánál látni. „Wenn Sie nichts besseres thun können, kommen Sie zu mir.“

„Május 17. Reggel Zimmermann ur hozzám jöven, mondta, hogy XI órakor fog miniszter ur ő excellentiája előtt bennünket bemutatni; szöjljak aztán én a többiek nevében is ő excellentiájának beszédére.“

vényjavaslatot egyenest a superintendentiáknak adni ki, lehet, hogy ez az eldöntést késleltetné, ezért kíván bennünket előlegesen kihallgatni.“

A miniszter ily tartalmu beszédére Szoboszlai Pap István válaszolt saját följegyzése szerint a következő szavakkal:

„Euer Excellenz geruheten den huldvollen hohen Befehl an uns ergehen zu lassen, am heutigen Tage uns hier einzufinden und zu melden. Sowie wir uns durch diesen hohen Befehl ungemain beehrt und beglückt fühlten: so erachteten wir es für unsere Pflicht, demselben zu gehorchen. Wir haben aus dem hohen Befehle, in tiefster Unterthanen-Ehrfurcht mit innigster Freude, mit unerlöschlichen Dankgefühle vernommen, dass unser allergnädigster Herr, Seine Kaiserliche Königliche Apostolische Majestät, die Coordination unserer Religions-Angelegenheiten, in allerhöchster Gnade bewerkstelligen zu wollen geruhte.“

Wir wissen, und es gereicht uns zur Beruhigung zu wissen, dass diese für uns so heilige hochwichtige Angelegenheit, in die Hände Euer Excellenz niedergelegt ist. Es beruhigt uns das zu wissen, indem wir überzeugt sind, dass der so eminent aufgeklärte Geist, der so eminent gerechte Sinn Euer Excellenz, die grosse Aufgabe zum Wohle unserer Kirche lösen wird. So beseelt stehen wir nun vor Euer Excellenz, nicht als Vertreter unserer Kirche, nicht als Beglaubigte und Bevollmächtigte unserer Glaubensgenossen, sondern als einzelne Private, durch das huldvolle Vertrauen Eurer Excellenz berufen. In dieser Eigenschaft wird ein jeder unter uns nach seinem Glauben, nach seiner Überzeugung, nach seinem besten Wissen und Gewissen seine Meinung und seine Ansichten äussern, wie er es vor Gott, und vor seinem Gewissen verantworten kann. Wir flehen demüthigst um die hohe Huld und Gnade Eurer Excellenz für uns, noch mehr aber für die heiligen Angelegenheiten Unserer Kirche; um die hohe Huld und Gnade Eurer Excellenz für Hochdero langes und glückliches Leben, langes und segensbringendes Wirken wir zu Gott zu beten nicht aufhören werden.“

E beszéd végeztével Zimmermann osztálytanácsos átadta a törvényjavaslatnak egy-egy példányát oly utasítással, hogy három napon át olvassák és fontolgassák meg azt a bizalmi férfiak és május hó 21-én a miniszteri gyűlésteremben jöjjenek össze, megkezdvén a tanácskozó üléseket, az átadott törvényjavaslat felett.

Tóth S.

(Folytatása köv.)

Kovács János fertősalmási lelkész emlékezete.

Az új év kezdetével gyászra lett elhiva a fertősalmási ev. ref. gyülekezet. A majdnem 41 évig hú és igazi lelkipásztora Kovács János hunyt el, temetése e hó 3-án délután ment végbe az egyházmegyei papság és a gyászra hívott egyház közönségének megható részvétele mellett. — Egyházi beszédet tartott felette Csernák István esperes, oratiót Pap József halmi s. lelkész, a sírnál pedig bucsúzott tőlle Székely K. tanító.

A boldogult lelkipásztor született 1812. jan. 12-kén Patóházán, Szatmármegyében. Tanult M.-Szigeten és Sárospatakon. Iskolái végeztével segédtanár lett M.-Szigeten, tanítva a görög és latin nyelvet. 1841-ben tanítóképlán

Huszton, majd egy évig administrator Tamásváralján, végre 1843-ban rendes lelkész T.-Ujlakon. 1845. évi tavaszon F.-Almásra vitetett lelkésznek s azóta ott működött. F.-almási lelkésziségének ideje tehát 4 hó hiján 41 év. Meghalt 1886. jan. 2-án.

T.-ujlaki lelkészkorában nősült meg, feleségül vette Jászay Klárát, néhai Jászay István huszti lelkész leányát. E házasságból 7 gyermek született, kik közül azonban jelenleg csak 3 van életben u. m. Lajos tanítóképezdei tanár Debreczenben és népiskolai tanügyünknek egyik kiváló hivatott munkása; Sándor földmivelő Kökönyös-dőn és Anna. Nagy Endre hosszumezői lelkész neje. Két tanuló fiát pályavégzett korukban temette el, nejét 16 évvel élte túl.

A 74 éves, de különben jó erőnek és egészségnek örvendő lelkész a legközelebbi karácson ünnepen a szent szolgálat közben hült át s kapta azt a betegséget, mely sirba fektette. Hü volt az általa felettébb szeretett lelkészi tiszthez, melyről lemondásra gyermekeinek rábeszélése sem bírhatta rá, mind haláláig kötelességének élt és annak teljesítésében halt meg.

Temetés után az esperes egyháztanácsi ülést hívott össze, melyben a presbyterium felajánlotta, hogy 41 éven át híven, egész odaadással és nagy türelemmel szolgáló lelkészének temetési költségeit fedezni fogja. Ez ajánlatot azonban az elhunyt gyermekei, tekintettel az egyház újabb időben előállott több rendbeli szükségeire, megköszönték, de nem fogadták el.

Az elhunyt derék férfuban, egy valódi lelkipásztort, igazi patriarchalis, nemes jellemű családtyát — ki egyházáért és családja tagjaiért élt és munkálkodott — sirat és méltán ref. egyházunk.

Áldás emlékére a hűnek és igaznak.

T. S.

Különfélék.

A debreczeni főiskolában a háznagy hivatal utasítását revideáló bizottság beterjesztette a tanárkarok s a gazdasági tanács küldötteiből álló vegyes bizottsághoz munkálatainak főbb pontjait, lényegbe vágó javaslatait. A leendő háznagnak az eddiginél nagyobb jogkör biztosítatik, de utasítása egyszersmind a főiskolai csendre, rendre, tisztaságra vonatkozó felügyelet szempontjából lényegesen megszigorítottatik. Munkabíró, dolgozni szerető, lelkiösmeretes, humanus, de egyszersmind erélyes embert akar a választók küldöttsége háznagyul megválasztani. A pályázati hirdetést lapunk jelen száma hozza.

„100 példány Téli Ujság ingyen.“ A Téli Ujság szerkesztősége egy kegyes nő nemes adománya folytán azon helyzetben van, hogy 100 darab példányt ingyen küldhet ez év-folyamból azon szegény lelkészeknek és tanítóknak, kik ezen lapot megösmerni és terjeszteni óhajtják. Az ezen ingyen példányokat igénybe venni óhajtók forduljanak egyenesen Szalay lelkészhez N.-Becserekre.

Szendi Antal, a nagybányai ref. egyház főgondnoka, a szokott évi egyházi közgyűlésen f. év január hó 3-án, emelkedett szellemű, mély egyházas érzületet visszatükröző beszédet tartván, új évi ajándécul száz forintot tett le az egyház asztalára. Dicséretes és nemes cselekedetben nyilvánuló áldozatkészség!

Gyászhir. Péterffy Lajos felső-ábrányi ev. ref. lelkész mult év decz. hó 14-ikén meghalt 42 éves korában; ifju özvegyet s három kised árva gyermeket hagyott maga után. Béke lengjen porai felett!

Felelős szerkesztő: **Tóth Sámuel.** Szerkesztőtársak:

Csiky Lajos, Géresi Kálmán.

HIRDETÉS.

Pályázat.

A tiszántuli ev. ref. egyházkerület debreczeni főiskolájában a háznagy hivatalra pályázat nyitattik.

A megválasztandó háznagy teendői részletesen meg vannak szabva az egyházkerület által kiadott „Utasítás“-ban, mely az akadémiai igazgatóságnál megtekinthető. Általában kötelessége a háznagnak: a főiskola körében felmerülő irodai ügyek vitele; a hozzá utalt főiskolai jövedelmek kezelése; a főiskolai épületben a tisztaságra, csendre, rendre, a bentlakó ifjakra s a tápintézetre való felügyelet; a főiskola épületeinek s Debreczenben fekvő házainak gondozása és a teendő építkezésekre való közvetlen felügyelet.

A megválasztandónál megkívántatik, hogy a) felső iskolai tanfolyamokat végzett és b) a főiskola viszonyaival ismeretes legyen. A sajátkezűleg írott kérvények csak ev. ref. vallásu pályázóktól fogadtatnak el.

Az évi rendes fizetés 1000 frt. Ha a választás családtalan férfura esik, úgy a főiskola épületében bentlakásra köteleztetik, e célból a háznagy hivatali helyiség mellett levő szoba rendelkezésére bocsátatik.

A megválasztott, ki hivatalát f. évi február 15-ig köteles elfoglalni, egy próbaév eltelése után fog állandósíttatni.

A pályázók felhivatnak, hogy életkorukat, családi viszonyaikat, végzett tanulmányaikat igazoló okmányokkal s eddigi alkalmazásaiokról szóló bizonyítványokkal kellően felszerelt kérvényeiket f. évi január 25-ig a tiszántuli ev. ref. egyházkerület püspöki hivatalához adják, vagy küldjék be.

Debreczen, 1886. január 8.

Révész Bálint,
püspök.